

**การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
APPLYING THE GOOD GOVERNANCE OF EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS OF PRINCIPALS IN BURIRAM PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1**

สุดเขต ภูมิประสิทธิพร¹, พจน์ เจริญสันติเยะ², วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม³

วิทยาลัยนครราชสีมา

Sudket Phummiprasittiporn¹, Poj Charoensantia², Wiranphat Wongwatkasem³

Nakhonratchasima College

Corresponding Author E-mail : E-mail : 650401320149@nmc.ac.th, Bypunyaphat@gmail.com,

wiralphat@nmc.ac.th

(Received : 25 December 2023 ; Edit : 17 January 2024 ; accepted : 19 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 322 คน สถิติที่ใช้การวิจัย ได้แก่ เปอร์เซ็น ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างใช้การเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ พบว่า

1. ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความโปร่งใส รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม และ ด้านนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านฉันทามติ และ ด้านการกระจายอำนาจ

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และปฏิบัติการสอนโรงเรียนที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้เสียต้องร่วมกันปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาร่วมกัน 3) ผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความเป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ 4) ผู้บริหารควรมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจในการบริหารงาน 5) ผู้บริหารควรมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน 6) ผู้บริหารควรตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to study and compare the use of good governance principles by educational institution administrators. The sample group used were 322 school administrators. Statistics used in the research included percentages, means, and standard deviations. Test the hypothesis by t-test. and one-way analysis of variance When differences were found, pairwise comparisons were made using Scheffe's method. It was found that

1. Opinions of educational institution administrators and teachers regarding the use of good governance principles by educational institution administrators. Overall, there is a high level of compliance. Considering each aspect, it was found that It is at a high level in every aspect. The aspect with the highest average is transparency, followed by participation and rule of law. The aspect with the lowest average is consensus and decentralization.

2. Comparative results of the use of good governance principles by educational institution administrators. Classified by position Education level and the size of educational institutions, it was found that teachers with positions Education level and teaching practices in schools with different sizes of educational institutions There were no differences in opinions regarding the use of good governance principles by educational institution administrators overall and in each aspect.

3. Guidelines for using the principles of good governance by educational institution administrators as follows : 1) Administrators should manage their work with honesty and integrity. 2) Administrators, teachers, and stakeholders must jointly discuss issues together. 3) Executives should manage their work with fairness without discrimination. 4) Executives should give authority and responsibility for decision-making in management. 5) Executives should have standard operating procedures and work systems. 6) Executives should answer Meet the needs of service recipients and stakeholders to receive services equally.

Keywords : Good Governance, Educational Institution Administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลที่ยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมาตรา 80 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2550) ได้บัญญัติให้การจัดทำมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นแผนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษายึดเป็นแม่แบบในการจัดการเรียนรู้ให้เท่าทันวิทยาการต่าง ๆ รวมถึงมีจิตสำนึกรักชาติ รักเอกลักษณ์ความเป็นไทย และยึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุล รู้จักประมาณตน มีหลักเหตุผล มีความรู้ทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึด "คน" เป็นศูนย์กลางการพัฒนา วัตถุประสงค์และแนวนโยบาย คือ 1) เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา 2) ทำให้สังคมไทยให้เป็นสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ 3) การพัฒนาแวดล้อมสังคมเพื่อเป็นฐานของการพัฒนาพื้นฐานการเรียนรู้เป็นการพัฒนาระบบคุณธรรมทางการเรียนรู้

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดยบทบัญญัติมาตรา 9 (2) บัญญัติถึงกระบวนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการจัดระบบและโครงสร้าง ทั้งนี้ มาตรา 39 กำหนดการกระจายอำนาจการบริหารงาน 4 ฝ่าย ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้มีความคล่องตัว มีอิสระบริหารจัดการ การมีอิสระในการจัดการศึกษาของตนเองดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นต้นแบบ สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารและพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ การวางแผนพัฒนางาน โดยให้บุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบงานในการดำเนินงานที่มุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากการบริหารและการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนแล้ว รัฐได้มีการปฏิรูปราชการให้บริการประชาชนสะดวกรวดเร็ว ให้มีความพึงพอใจมากขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการให้ทุกกระทรวง ส่วนราชการถือปฏิบัติการทำงานที่ในการบริหารจัดการให้บริการภาคประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ ผ่านหลักการบริหารบ้านเมืองโดยธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการทำงาน ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า หลักธรรมาภิบาล นำมาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและความศรัทธาที่ทำให้ประชาชนผู้รับบริการจากภาครัฐมีต่อระบบราชการ นำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้เป็นหลักสำคัญของการทำงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของทุกคนในองค์กรจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการที่ดี

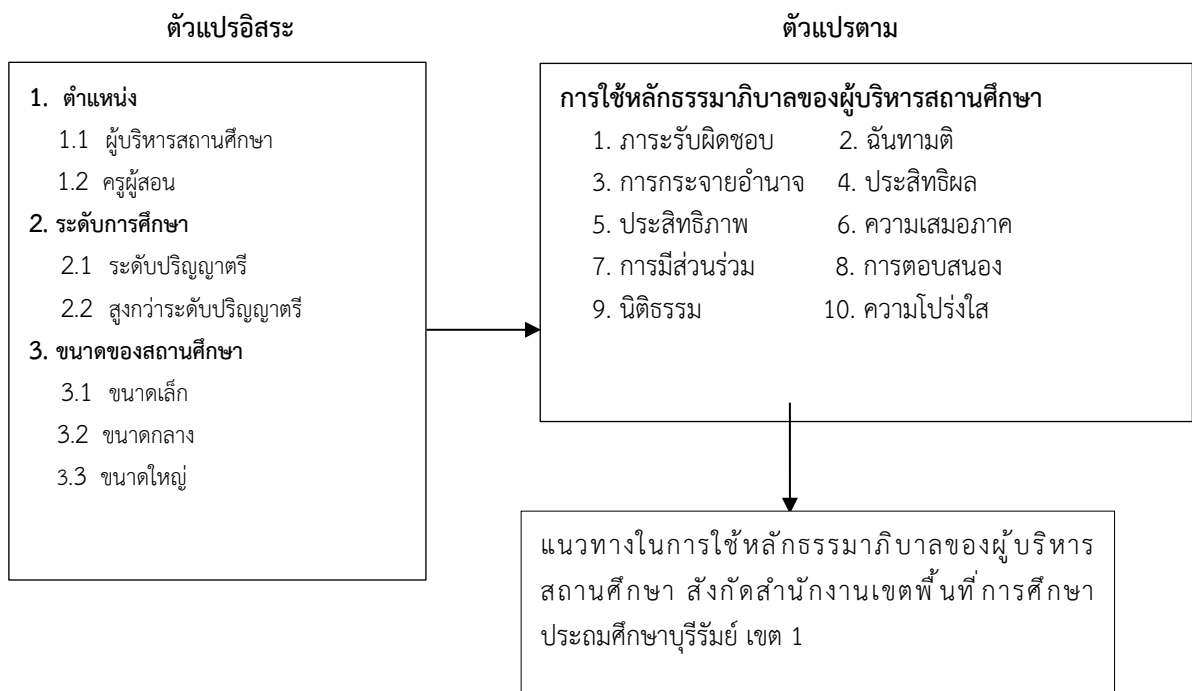
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เป็นองค์กรที่จัดการและให้บริการทางการศึกษา ประสานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมถึงกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และให้บริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารนั้นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ให้นักเรียนมีคุณภาพ ครูปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษามีความเข้มแข็งเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ซึ่งจะทำให้เห็นว่าได้มีการนำธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารมากน้อยเพียงใด และการใช้หลักธรรมาภิบาลประสบปัญหาอย่างไร รวมทั้งมีแนวทางเพื่อการปรับปรุงพัฒนาในด้านการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
3. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 แบ่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 201 คน และข้าราชการครู จำนวน 1,840 คน รวมทั้งสิ้น 2,041 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 322 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น การสุ่มแบบกลุ่ม

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา
 1. ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ครูผู้สอน
 2. ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 2.1 ระดับปริญญาตรี
 - 2.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี
 3. ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น 3 ขนาด ประกอบด้วย
 - 3.1 ขนาดเล็ก
 - 3.2 ขนาดกลาง
 - 3.3 ขนาดใหญ่
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ มี 10 หลัก ประกอบด้วย
 1. ภาระรับผิดชอบ (Accountability)
 2. ฉันทามติ (Consensus Oriented)
 3. การกระจายอำนาจ (Decentralization)
 4. ประสิทธิภาพ (Effectiveness)
 5. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
 6. ความเสมอภาค (Equity)
 7. การมีส่วนร่วม (Participation)
 8. การตอบสนอง (Responsiveness)
 9. นิติธรรม (Rule of Law)
 10. ความโปร่งใส (Transparency)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา
 - ตอนที่ 2 ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558 : 163)
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด
2. แบบสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
 - 1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคอร์ท์ และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2558 : 163)
 - 1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
 - 1.4 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงข้อคำถาม โดยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.7 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่จำนวน 30 คน ในโรงเรียนอนุบาลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

1.8 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 50 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ 0.98

1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 ข้อ

2.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

2.3 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.867

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15 - 20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง

4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ

4.6 ขอบคุนผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ และร้อยละ

2. วิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t - test

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ F-test เมื่อพบมีความแตกต่าง จะทำการทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยรวม และรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ภาระรับผิดชอบ	4.37	0.62	มาก	3
2	ฉันทามติ	4.31	0.66	มาก	8
3	การกระจายอำนาจ	4.31	0.67	มาก	8
4	ประสิทธิผล	4.34	0.64	มาก	5
5	ประสิทธิภาพ	4.32	0.65	มาก	7
6	ความเสมอภาค	4.33	0.65	มาก	6
7	การมีส่วนร่วม	4.39	0.60	มาก	2
8	การตอบสนอง	4.35	0.63	มาก	4
9	นิติธรรม	4.39	0.59	มาก	2
10	ความโปร่งใส	4.43	0.63	มาก	1
ภาพรวม		4.36	0.36	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม และ ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านฉันทามติ และด้านการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.31$)

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตาราง 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ภาระรับผิดชอบ	4.15	0.57	4.10	0.53	0.786
ฉันทามติ	4.10	0.52	4.03	0.56	1.217
การกระจายอำนาจ	4.07	0.52	4.08	0.57	0.170
ประสิทธิผล	4.10	0.55	4.05	0.55	0.835
ประสิทธิภาพ	3.99	0.61	4.05	0.57	0.964
ความเสมอภาค	4.05	0.57	4.07	0.58	0.301

การมีส่วนร่วม	4.06	0.59	4.05	0.54	0.165
การตอบสนอง	4.03	0.58	4.04	0.55	0.020
นิติธรรม	4.49	0.48	4.42	0.57	1.090
ความโปร่งใส	4.40	0.60	4.38	0.58	0.253
ภาพรวม	4.14	0.56	4.13	0.56	

จากตาราง 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกตามตำแหน่ง มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
การะรับผิดชอบ	4.10	0.54	4.17	0.57	1.051
ฉันทามติ	4.03	0.54	4.11	0.56	1.073
การกระจายอำนาจ	4.04	0.54	4.15	0.58	1.625
ประสิทธิผล	4.03	0.54	4.17	0.58	2.081
ประสิทธิภาพ	4.01	0.58	4.07	0.61	0.764
ความเสมอภาค	4.04	0.57	4.13	0.59	1.225
การมีส่วนร่วม	4.01	0.54	4.16	0.58	2.301
การตอบสนอง	3.99	0.56	4.15	0.55	2.376
นิติธรรม	4.46	0.53	4.42	0.56	0.557
ความโปร่งใส	4.38	0.58	4.41	0.59	0.440
ภาพรวม	4.11	0.55	4.19	0.58	

จากตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา มีการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร จำแนกกับขนาดของสถานศึกษา

รายการ	ขนาดของสถานศึกษา					
	เล็ก		กลาง		ใหญ่	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
การระับผิดชอบ	4.16	0.57	4.07	0.55	4.21	0.47
ฉันทามติ	4.12	0.51	4.02	0.57	4.01	0.50
การกระจายอำนาจ	4.09	0.52	4.06	0.57	4.13	0.52
ประสิทธิผล	4.12	0.55	4.06	0.57	3.98	0.48
ประสิทธิภาพ	4.04	0.59	4.00	0.60	4.15	0.47
ความเสมอภาค	4.08	0.57	4.02	0.60	4.25	0.45
การมีส่วนร่วม	4.09	0.58	4.01	0.55	4.12	0.51
การตอบสนอง	4.06	0.58	4.03	0.57	3.96	0.48
นิติธรรม	4.44	0.51	4.46	0.54	4.42	0.60
ความโปร่งใส	4.36	0.61	4.41	0.58	4.36	0.54

ภาพรวม	4.16	0.56	4.11	0.57	4.16	0.50
--------	------	------	------	------	------	------

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกกับขนาดของสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา พบว่า

สถานศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติเรียงอันดับจากมากไปน้อย คือ นิติธรรม ความโปร่งใส ภาระรับผิดชอบ ฉันทามติ ประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม ความเสมอภาค และประสิทธิภาพ

สถานศึกษาขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติเรียงอันดับจากมากไปน้อย คือ นิติธรรม ความโปร่งใส ภาระรับผิดชอบ การกระจายอำนาจ ประสิทธิภาพ การตอบสนอง ฉันทามติ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม และประสิทธิภาพ

สถานศึกษาขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการปฏิบัติเรียงอันดับจากมากไปน้อย คือ นิติธรรม ความโปร่งใส ความเสมอภาค ภาระรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม ฉันทามติ ประสิทธิภาพ และการตอบสนอง

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความถี่ของข้อมูล แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

ที่	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความถี่ (f)
1	ภาระรับผิดชอบ	10
2	ฉันทามติ	13
3	การกระจายอำนาจ	11
4	ประสิทธิผล	10
5	ประสิทธิภาพ	9
6	ความเสมอภาค	9
7	การมีส่วนร่วม	12
8	การตอบสนอง	9
9	นิติธรรม	12
10	ความโปร่งใส	13
รวม		

จากตาราง 5 พบว่า แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านที่ควรมีการดำเนินการสูงสุด คือ ด้านความโปร่งใส และด้านฉันทามติ ($f = 13$) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านนิติธรรม ($f = 12$) ด้านการกระจายอำนาจ ($f = 11$) ภาระรับผิดชอบ และประสิทธิผล ($f = 10$) ประสิทธิภาพ การตอบสนอง และความเสมอภาค ($f = 9$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันมีหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 80 ที่ให้มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งและบางวิทยฐานะ ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญคือ ให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของความเป็นผู้บริหาร มีความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจในการบริหารจัดการศึกษา มีเจตคติและค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย มีวินัย

คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความก้าวหน้าแก่ราชการ และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับนิติยา พันจุ้ย (2557) ที่กล่าวว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และหลักความคุ้มค่า

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ส่งเสริมให้ระบบราชการไทยนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน จึงทำให้ทุกหน่วยงานราชการรวมถึงสถานศึกษาได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษา มีความแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่อง มาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ได้ปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการ เพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืน ตามมติคณะรัฐมนตรี (2555) ยังสอดคล้องกับยุทธนา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2557) การศึกษาการบริหารบุคลากรตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อศึกษาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบตามระดับ การศึกษาสถานศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่อง มาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ได้ส่งเสริมประสบการณ์จนเป็นผู้บริหารมืออาชีพและได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามที่งานวิจัยของ ทับทิม ปันสา (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงาน และเพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านหลักการระมัดระวัง ควรกำหนดให้มีระบบประเมินผลและตัวชี้วัดที่ชัดเจนบริหารจัดการด้านการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ด้านหลักฉันทามติ ควรร่วมกันปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาร่วมกัน หาทางที่น่าจะเป็นทางเลือกหรือจัดทำเป็นข้อเสนอขึ้นมา ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ด้านหลักประสิทธิภาพ ควรมีการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจนทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักประสิทธิภาพ ควรบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสีย ด้านหลักความเสมอภาค ควรจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนด้านความเสมอภาค มีกิจกรรมส่งเสริมด้านความเสมอภาค รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมการทำงานให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานด้วยความเสมอภาค โดยทุกคนได้รับการปฏิบัติ และได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรมีกระบวนการที่บุคลากร ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา ร่วมคิดหาแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ด้านหลักการตอบสนอง ควรมีการให้บริการที่สามารถดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง ด้านหลักนิติธรรม ควรใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคลากร ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านหลักความโปร่งใส ควรบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีกระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา โดยประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารสถานศึกษาโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง มีการส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 ด้าน ในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างให้กับครูผู้สอน บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ตลอดจนชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษา

1.2 ควรบริหารงานด้วยความโปร่งความซื่อสัตย์สุจริต และมีกระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย โดยประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

1.3 ควรร่วมกันปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาร่วมกัน หาทางที่น่าจะเป็นทางเลือกหรือจัดทำเป็นข้อเสนอขึ้นมา ที่ประชุมมีมติเห็นชอบเลือกหรือข้อเสนอ หากไม่มีการคัดค้านก็จะได้ข้อยุติเห็นชอบได้รับการรับรองนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป หากกรณีที่มีผู้คัดค้านก็ต้องมีการหยิบยกประเด็นปัญหามานำพิจารณา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสมเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานจากการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องทันเวลา

2.2 ควรใช้อำนาจของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของบุคลากร ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เอกสารอ้างอิง

- ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน. (2561). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2553). คุณภาพครูกับคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท์.
- นิตยา คงเกษม. (2563). แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2557). รายงานคณะกรรมการการปฏิรูปคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เรื่อง แนวทางการปฏิรูปคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลของประเทศในระยะเปลี่ยนผ่าน. สืบค้นจาก library2.parliament.go.th/giventake/content/nrc2557/d010658-02.pdf สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). คู่มือคำอธิบายและแนวทางการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561). กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- Beck, D.A. (2007). Minor depression; A review of the literature. Internal Journal Psychiatry in Medicine, 26(2), 177-209.